

PREDSTAVLJAMO IZABRANE INTERNE ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE PROJEKTE IZIP-2016 SVEUČILIŠTA U OSIJEKU

Svake godine Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku osigurava oko milijun kuna iz Poslovnog fonda u cilju dodatnog poticanja znanstvenoistraživačke djelatnosti na Sveučilištu.

Tako je u akademskoj godini 2016./2017. pokrenut program IZIP-2016: <http://www.unios.hr/istrazivanje/in-terni-natjecaji/> čija je osnovna svrha bila potaknuti suradnju is-

traživača Sveučilišta u Osijeku s istaknutim istraživačima s drugih (posebice inozemnih) sveučilišta te što više uključiti mlade istraživače i poslijedoktorande. Nakon provedenog recenzentskog

postupka za financiranje je izabrano 13 projekata iz STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) područja i 12 projekata iz DH+UMJ (društveno-humanističkog+umjetni-

kog) područja. U sljedećih nekoliko brojeva predstaviti ćemo projekte koji su izabrani za financiranje u STEM području i projekte koji su odabrani za financiranje u DH+UMJ područ-

ju. U ovom broju predstaviti ćemo prva tri izabrana projekta: "Biolška kontrola raka kore pitomog kestena", nositeljica: doc. dr. sc. Ljiljana Krstin, Odjel za biologiju

Sveučilišta u Osijeku; "Povezanost polimorfizama jednog nukleotida u NOD2 i MDR1 genima s nastankom upalnih bolesti crijeva", nositelj: prof. dr. sc. Aleksandar Včeva, dr. med., Me-

dicinski fakultet Osijek te "Inojezični korpus kao alat u istraživanju diskusne kompetencije", nositeljica: prof. dr. sc. Višnja Pavičić-Takač, Filozofski fakultet Osijek.

ZA POTPORU PROJEKTU DOC. DR. SC. LJILJANE KRSTIN ODOBRENO JE 40.000 KUNA

"Biolška kontrola raka kore pitomog kestena"

Šume i voćnjaci ozbiljno su ugroženi invazivnim štetnicima i patogenima koji se šire trgovinom biljaka i sadnim materijalom. Invazivna vrsta koja predstavlja prijetnju biološkoj raznolikosti i propadanju kestenovih stabala je gljiva *Cryphonectria parasitica*, uzročnik raka kore pitomog kestena.

Ovaj patogen slučajno je unesen iz Azije u Ameriku i Europu početkom 20. stoljeća, gdje se vrlo brzo proširio u

gotovo sve kestenove populacije. Unatoč brojnim pokušajima suzbijanja ove bolesti *Cryphonectria hipovirus*, koji prirodno zaražava gljivu, smanjujući joj virulentnost i sposobnost razmnožavanja, pokazao se do danas najučinkovitiji u borbi protiv ove ozbiljne bolesti i postao najbolje istražen virus koji se primjenjuje u oporavku zaraženih stabala kestena i suzbijanju širenja bolesti. Rezultati ovog istraživanja pridonijet će boljem razumijevanju svih čimbenika u epidemiologiji raka kore pitomog kestena te novim spoznajama o

mogućnostima ekološki prihvatljive biološke kontrole koja ima minimalni utjecaj na okoliš. Dosadašnja suradnja Odjela za biologiju i švicarskog instituta Swiss Federal Institute for Forest, Snow and Landscape Research, WSL rezultirala je objavljivanjem četiri znanstvena rada od kojih su tri u časopisima indeksiranim u WOS-u Q1 kategorije. Ovom prilikom želim zahvaliti Sveučilištu u Osijeku na dodjeli finansijskih sredstava za provedbu ovog projekta. (Ljiljana Krstin)

STEM

Projektni tim

Gost istraživač projekta je dr. sc. Daniel Riglinga iz švicarskog instituta Swiss Federal Institute for Forest, Snow and Landscape Research, WSL. Bit će to nastavak uspješne višegodišnje suradnje Odjela za biologiju Sveučilišta u Osijeku i švicarskog istraživačkog tima s WSL-a gdje se voditeljica projekta, doc. dr. sc. Ljiljana Krstin u više navrata usavršavala. Uz doc. dr. sc. Ljiljanu Krstin u realizaciji projekta sudjeluje i dr. sc. Zorana Katančić, poslijedoktorandica Odjela za biologiju.

ZA POTPORU PROJEKTU PROF. DR. SC. VIŠNJE PAVIČIĆ-TAKAČ ODOBRENO JE 40.000 KUNA

"Inojezični korpus kao alat u istraživanju diskursne kompetencije"

Istraživački tim

Uz voditeljicu projekta, prof. dr. sc. Višnju Pavičić Takač (Filozofski fakultet Osijek), u rad su uključeni izv. prof. dr. sc. Gabrijela Buljan i doc. dr. sc. Draženka Molnar s Odsjeka za engleski jezik i književnost, te izv. prof. dr. sc. Vesna Bagačić Medve i doc. dr. sc. Leonard Pon s Odsjeka za njemački jezik i književnost. U istraživanje su uključene Mirna Pucelj, studentica diplomskog studija engleskog i njemačkog jezika nastavničkog usmjerenja, i Bonita Poslončec, studentica engleskog i mađarskog jezika, te studentice poslijediplomskog studija Jezikoslovlje i asistenticne na Filozofskom fakultetu Barbara Kružić, Ivana Šarić Sokčević i Beata Siklasi.

Inojezični su korpusi zbirke uzoraka stvarne uporabe jezika i predstavljaju bogati izvor informacija o mnogim obilježjima jezika učenika i mentalnim procesima uključenima u jezični razvoj.

Istraživanja usvajanja stranih jezika već duži niz godina dokaze traže u mnogobrojnim postojećim europskim i svjetskim inojezičnim korpusima,

ali vrlo je malo istraživanja koja u analizi nadilaze razinu pojedinačnih riječi i obuhvaćaju cjeloviti tekst. Ovaj je projekt stoga posvećen upravo izgradnji platforme na kojoj bi se izgradio jezični korpus koji bi služio kao alat za istraživanje diskusne kompetencije. Diskusna se kompetencija definira kao sposobnost učenika stranih jezika da se koriste znanjem o jezičnim elementima u proizvodnji cjelovitog pisanog teksta koji

odražava točnu i primjerenu uporabu jezika u danim jezičnim i situacijskim kontekstima. Dakle, diskusna je kompetencija ključno svojstvo komunikacijski kompetentnog korisnika stranog jezika. Posebna je vrijednost ovog projekta, a ujedno i veliki istraživački izazov, što će zbirka pisane jezične produkcije uključivati tri strana jezika: engleski, njemački i mađarski. Upravo zbog toga istraživački tim čini veći broj stručnjaka koji

se bave istraživanjima navedenih jezika. Dosad je provedena prva faza projekta u kojoj su izrađeni i provedeni ispiti pisanja za tri jezika. Svakako će najzanimljivija biti posljednja faza projekta u kojoj će se korpus kreirati i testirati, a u kojoj će se timu pridružiti Sylvianne Granger, osnivačica i direktorica Centra za englesku korpusnu lingvistiku na Univerzitetu Catholique de Louvain u Belgiji. (Višnja Pavičić-Takač)

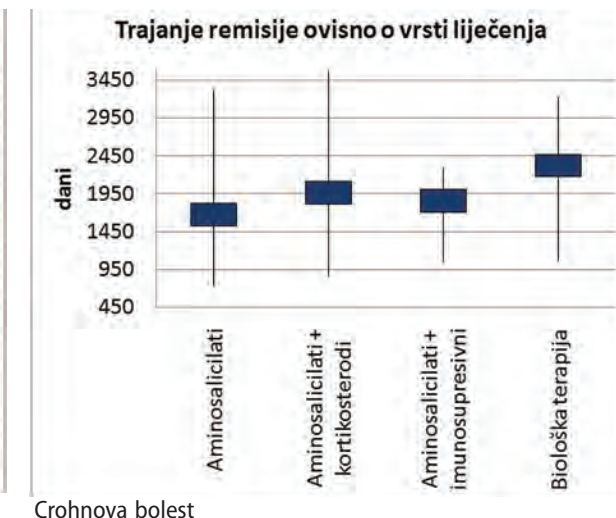
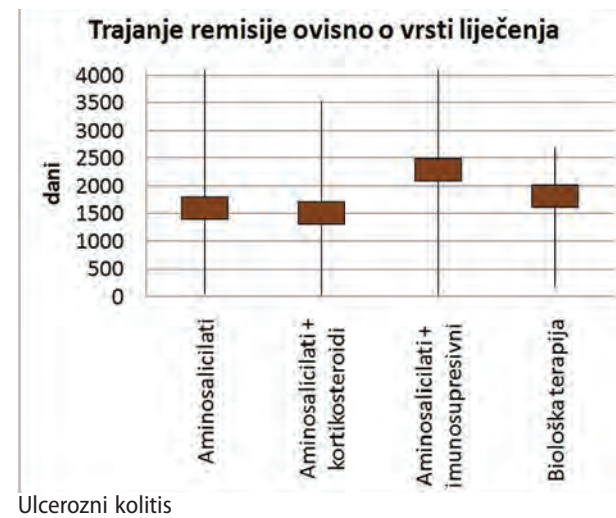
ZA POTPORU PROJEKTU PROF. DR. SC. ALEKSANDRA VČEVA ODOBRENO JE 60.000 KUNA

"Povezanost polimorfizama jednog nukleotida u NOD2 i MDR1 genima s nastankom upalnih bolesti crijeva"

Crohna bolest i ulcerozni kolitis kronične su upalne bolesti crijeva nepoznatog uzroka na čiji razvoj utječu genetika, okoliš i otpornost organizma. Posljednjih pedeset godina porasla je učestalost upalnih bolesti crijeva diljem svijeta.

Prvi simptomi su bolovi u trbuhu i povećan broj stolica u danu, a javljaju se između 20. i 30. godine života te kasnije nakon 40. godine života. Za ove bolesti karakteristično je izmjenjivanje razdoblja u kojemu

bolesnik pokazuje simptome (relaps) s razdobljima u kojima simptoma nema (remisija). Često može doći i do pogoršanja osnovnih simptoma (egzacerbacija). Trenutno ne postoji ni jedan lijek ni kirurški zahvat kojim bi se ove bolesti potpuno izliječile, nego se lijekovima pokušava održati faza remisije i spriječiti pogoršanje simptoma bolesti. Oboljeli imaju značajno smanjenu kvalitetu života; čak polovina bolesnika osjeća tjeskobu ili je depresivna. U nastojanju što uspješnijeg liječenja upalnih bolesti crijeva važno je uvesti nove dijagno-

stičke i terapijske metode. Zato se u novije vrijeme pozornost usmjerava i na genetičke čimbenike jer je otkriveno da mutacije određenih gena potiču nastanak upalnih bolesti crijeva. Zbog toga se u ovom istraživanju, čiji je voditelj prof. dr. sc. Aleksandar Včeva, dr. med. (Medicinski fakultet Osijek), nastoji u skupini oboljelih od upalnih bolesti crijeva na području istočne Hrvatske odrediti prisutnost odgovornih mutacija gena te utvrditi može li to otkriće omogućiti ranije dijagnosticiranje i uspješnije liječenje bolesti. (Aleksandar Včeva)

Anketiranje bolesnika uz vadenje krvi

Istraživanje će se provoditi anketiranjem bolesnika uz vadenje krvi. Iz krvi će se, osim genetskih mutacija, analizirati i promjene biokemijskih i laboratorijskih pokazatelja bolesti, a sve u cilju unaprjeđivanja kvalitete života oboljelih.

Senat potvrdio izbore čelnih ljudi osam sastavnica Sveučilišta u Osijeku

Osmero novih dekana i pročelnika fakulteta i sveučilišnih odjela

Na posljednje dvije sjednice Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku potvrđeni su izbori dekana i pročelnika za mandatno razdoblje od 2017. do 2021. godine na ukupno osam znanstveno-nastavnih sastavnica Sveučilišta.

Kristian Sabo kao pročelnik Odjela za matematiku Sveučilišta u Osijeku. Na 9. sjednici Senata, održanoj 19. lipnja 2017., članovi Senata potvrdili su prijedloge za izbore novih čelnih osoba na četiri sastavnice Sveučilišta: izv. prof. dr. sc. Borisa Crnkovića novoga dekana Ekonomskog fakulteta u Osijeku, prof. dr. sc. Krunoslava Zmajića novoga dekana Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, prof. dr. sc. Renate Perić kao nove dekanice Pravnog fakulteta Osijek te izv. prof. dr. sc. Vanje Radolića kao novoga pročelnika Odjela za fiziku Sveučilišta u Osijeku. Mandati svih navedenih službeno počinju s 1. listopada 2017. i traju četiri godine. (Tomislav Levak)

Senat prihvatio Elaborat o osnivanju Fakulteta za kulturalne i medijske studije

Na 8. sjednici Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, održanoj 23. svibnja 2017., prihvaćen je Elaborat o opravdanosti osnutka i načinu ustroja novoga Fakulteta za kulturalne i medijske studije. Posrijedi je statusna promjena, odnosno

prerastanje sveučilišnog Odjela za kulturologiju, pokrenutoga 2009. godine, u budući Fakultet za kulturalne i medijske studije. Nakon usvajanja ovaj predmet poslan je u dalju proceduru u resorno Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Sedmi međunarodni znanstveno-stručni skup "Voda za sve" okupio tristotinjak autora

Problematika otpadnih voda glavna tema međunarodnog skupa

U povodu Svjetskog dana voda u Osijeku je 9. i 10. ožujka 2017., pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, na Građevinskom fakultetu Osijek održan 7. Međunarodni znanstveno-stručni skup "Voda za sve".

Cilj je ovog Skupa okupljanje i razmjena iskustava znanstvenika i stručnjaka u području vodnog gospodarstva, a ovogodišnji Skup bio je posvećen problematiki i zbrinjavanju otpadnih voda. Skup je drugi put izvršen na UN-listu događanja kojima se u svijetu obilježavao Svjetski dan voda. I ovogodišnji skup tradicionalno su organizirali Sveučilište u Osijeku i Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek u suradnji s Građevinskim fakultetom Osijek, Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku, Odjelom za biologiju i Odjelom za kemiju Sveučilišta u Osijeku, Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskom agencijom za hranu, JUPP-om Kopački rit, Hrvatskim vodama – VGO Osijek, Zavodom za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, tvrtkom Vodovod-Osijek d.o.o. te Europskim udruženjem higijenskog inženjerstva i dizajna (EHEDG). Mrežom zaštićenih parkova prirode rijeke Du-

Organizacijski odbor

Organizacijski odbor ovogodišnjeg Skupa činili su: Mirna Habuda-Stanić (predsjednica), Drago Subarić, Damir Varevac, Vlado Guberac, Damir Ježek, Lidija Tadić, Filip Stević, Jasna Soštarić, Mario Šiljeg, Jelena Đugum, Andrea Gross-Bošković, Vlatko Rožac, Ivan Jukić, Nives Brnić-Levada, Vera Santo, Marija Nujić, Dajana Gašo-Sokač, Željka Romić i Ivana Lauš.

nav (Danube Parks) i Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu. Potporu održavanju Skupa u obliku pokroviteljstva pružili su i Ministarstvo zaštite okoliša i energije, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja i Ministarstvo poljoprivrede, Akademija tehničkih znanosti Hrvatske te Osječko-baranjska županija. Tijekom održavanja skupa gotovo tristo autora iz Hrvatske i drugih država prezentiralo je radove u obliku usmenih i posterskih priopćenja. U rad skupa i ove godine bili su aktivno uključeni studenti Sveučilišta u Osijeku koji su slali svoje radove i fotografirane na dva nagradna natjecanja: za najbolji studentski rad i najbolju studentsku fotografiju o temi Svjetskog dana voda. Autorima najbolje plasiranih studentskih radova i najboljih studentskih fotografija uručene su nagrade. Autorica prvonagrađenog studentskog rada, Iva Cobanković s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, svoj rad "Arsen u istočnoj Hrvatskoj – problem i rješenja" prezentirala je i sudionica skupa, dok je najbolje plasiranih deset fotografija bilo izloženo tijekom skupa u prostorima Građevinskog fakulteta Osijek. (Mirna Habuda-Stanić)